

Małgorzata Pawłowska

Jarocin, I rok, st. niestacjonarne, magisterskie

Pedagogia w zakresie bibliotekarstwa i informacji naukowej

Opracowanie analityczno – porównawcze

Badania porównawcze dotyczące czytelnictwa komiksów oraz ich wpływu na dalszy rozwój zainteresowań czytelniczych dzieci i młodzieży.

Do poniższego opracowania analityczno – porównawczego wybrałam dwa artykuły z miesięcznika „Poradnik Bibliotekarza”. Pierwszy z nich to: Blaski i cienie komiksu w aspekcie czytelnictwa dziecięcego. Teresa Figiel: Poradnik Bibliotekarza-1999, nr 5, s. 7-9. Drugi artykuł to: Komiksy a czytelnictwo dzieci i młodzieży. Antonina Owczarek: Poradnik Bibliotekarza-1998, nr 6, s. 12-15.

Autorki obydwu artykułów skupiają się na czytelnictwie komiksów, które przeważnie uważane są jako drugorzędna literatura dla dzieci i młodzieży. Poza tym jeden z artykułów porusza temat komiksu jako czynnika rozwijającego zainteresowania czytelnicze. Autorki są świadome tego, iż wokół komiksu i jego miejsca w literaturze dziecięcej wśród znawców, krytyków i recenzentów pojawiło się wiele kontrowersji. Komiksy mają zarówno swoich zwolenników jak i przeciwników. Część znawców uważa, że komiksy mają negatywny wpływ na rozwój czytelnictwa dzieci i młodzieży gdyż zniechęcają do czytania, jednak druga część mówi, że są one chętnie czytane. Dlatego autorki chcą się dowiedzieć i próbują przedstawić rodzicom, nauczycielom i bibliotekarzom, jaką rolę odgrywają komiksy na podstawie swoich badań.

W pierwszym artykule autorka przytacza wyniki badań, których problemem badawczym było odpowiedzenie na pytanie, *czy dzieci chętnie wypożyczają komiksy*. Badanie przeprowadzone było w 31 bibliotekach w 1992 roku za pomocą analizy dokumentów. Narzędziem były karty książek, które określały ilość wypożyczeń. O grupie badawczej nic jednak nie wiemy. Według tych badań komiksy cieszą się dużym zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży. W kolejnych latach, aż do 1994 roku popularność ich wykazywała tendencje rosnącą. Liczba wypożyczeń wahała się od kilkunastu do kilku rocznie. Jednak kolejne lata 1996–98, już wykazywały spadek wypożyczeń od kilku do pojedynczych egzemplarzy. Mimo tego spadku, komiksy są nadal chętniej wybierane niż książki

i opowiadania historyczne, ale zajmują niższą lokatę niż baśnie, powieści i książki popularnonaukowe.

Z kolei w badaniu własnym, autorka podjęła problem, którym było *określenie aktualnego rozmiaru czytelnictwa komiksów przez dzieci i młodzież*. Badanie przeprowadzone zostało w grudniu w 1998 r. w jednej z placówek dziecięcych. Dokładne miejsce badania nie jest podane. Zastosowano tutaj metodę sondażu diagnostycznego, a użyta technika to ankietowanie. Objęto nią 80 czytelników w wieku od 11 – 13 lat (45 dziewcząt i 35 chłopców). Z uzyskanych danych wynika, że 22% osób nie czyta komiksów w ogóle, a 78% czyta. Osoby, które czytają, sięgają po nie głównie dlatego, że sprawiają im przyjemność, radość i są ciekawe. Ogólnie mówiąc $\frac{3}{4}$ badanych jest zainteresowanych komiksem. Wnioski, jakie wysuwa autorka, to fakt, iż ten gatunek literacki nie cieszy się już tak dużym zainteresowaniem jak w latach wcześniejszych i obecnie stopniowo spada. Jak również jej wyniki badań pokrywają się z wynikami stanowiącymi podstawę do badań o mniejszym zainteresowaniu komiksami.

W drugim artykule problemem badawczym było odpowiedzenie na pytanie, *jaki jest wpływ recepcji komiksów na czytelnictwo dzieci i młodzieży*, czyli jaką funkcję może pełnić komiks w procesie rozwijania zainteresowań czytelniczych. Badania własne autorki przeprowadzone były w okresie od września 1995 r. do grudnia 1996 r. w 18 bibliotekach publicznych woj. legnickiego. Zastosowano tutaj badanie ankietowe. Ankietę wypełniły 192 osoby w wieku 8–18 lat (99 dziewcząt, 93 chłopców). Z uzyskanych danych wynika, że chętnie czyta 160 osób, natomiast tylko 32 osoby nie czytają ich w ogóle. Dla większości pierwszą książką, jaką czytali były bajki – 68 osób, komiksy – 58 osób. W dalszej kolejności znalazły się baśnie, lektury, opowiadania i czasopisma dziecięce. Według badanych najbardziej w komiksach podoba się humor, szybka akcja i ilustracje. Autorka wysuwa tutaj wniosek, iż dzieci wybierają w większości komiks jako źródło dobrej zabawy i humoru, gdyż tego właśnie potrzebują. Aż 184 osoby uznały, że komiksy powinny znajdować się bibliotece, a tylko 8 osób, że nie. Odpowiedzią na pytanie zawarte w problemie badawczym były wyniki pytania, gdzie aż 159 osób uznało, że komiksy zachęciły ich do przeczytania innej książki, natomiast tylko 33 osoby, że nie. Tak więc te wyniki dowodzą, że komiksy w dużej mierze wpływają na rozwijanie zainteresowań czytelniczych. Rozbudziła się ich ciekawość świata, wiedzy i poleciłaby ją do czytania. W podsumowaniu autorka obala nieprawdziwe opinie o komiksie i stwierdza, że komiks nie zniechęca do czytania książek oraz nie hamuje dalszego procesu czytania.

Porównując oba omawiane artykuły można wymienić podobieństwa, co do uzyskanych wyników. Zarówno w pierwszym jak i w drugim artykule duża liczba dzieci i młodzieży sięgała po ten gatunek literacki. Był on wymieniany jako najbardziej poczytany, gdyż jest w nim humor i przygoda. Rozbudza zainteresowania, ciekawość świata i co najważniejsze rozbudza zainteresowania czytelnicze. Zdecydowana większość uważa, że powinny się znajdować w zbiorach bibliotecznych. Również pokrywał się wiek badanych osób.

Różnica na pewno widoczna jest w zasięgu przeprowadzonych badań oraz w ilości badanej grupy. W jednym przypadku była to jedna biblioteka, w której objęto badaniami 80 osób, a w drugim przypadku grupa 192 osób z woj. legnickiego.

Na podstawie tych badań stwierdzam, że komiksy są nadal w dużej mierze czytane przez dzieci i młodzież, ale na pewno w mniejszym stopniu niż we wcześniejszych latach. Uważam, że komiks na pewno nie należy odrzucać na drugi plan, gdyż może być bardzo dobrym źródłem w rozwijaniu zainteresowań czytelniczych u najmłodszych dzieci. Uczniowie ci, dopiero zaczynają czytać i nie oceniają komiksów pod względem ich wartości. Komiksy zawierają dużą ilość obrazków, które w przeciwieństwie do samego tekstu są bardziej atrakcyjne dla dzieci. Czytelnik powinien sięgnąć po każdy z gatunków literackich, aby mieć świadomość jak można pisać i w jaki sposób przekazać wiedzę oraz czerpać z tego zabawę.